

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України, Гетьмана Євгена Анатолійовича на дисертацію Зайкіної Ганни Миколаївни на тему: «Адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом загального користування в Україні: питання теорії і практики», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Залізничний транспорт загального користування відіграє стратегічно важливу роль для України, забезпечуючи не лише ефективний рух пасажирів та вантажів, але й сприяючи економічному розвитку, транзитному потенціалу країни, а також забезпеченню конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

Потреба вдосконалення адміністративно-правового механізму управління залізничним транспортом загального користування в Україні обумовлена низкою важливих чинників. По-перше, розвиток транспортної інфраструктури та підвищення ефективності перевезень є стратегічно важливим для економічного зростання країни. Вдосконалення адміністративно-правового механізму дозволить оптимізувати управління ресурсами, забезпечити надійність та конкурентоспроможність залізничного транспорту на регіональному та світовому ринках. Додатково, з урахуванням технологічних змін та вимог до екологічної стійкості, адаптація адміністративно-правового механізму стає ключовим елементом впровадження сучасних інновацій та стандартів у залізничний сектор. Крім того, розгляд міжнародних практик та їх інтеграція в українську систему управління допоможе сприяти ефективній міжнародній співпраці та підвищенню конкурентоспроможності українського залізничного транспорту в глобальному контексті. У зв'язку з вищезазначеним, вдосконалення адміністративно-правового механізму стає важливим завданням для забезпечення сталого розвитку залізничного транспорту в Україні.

Таким чином, актуальність наукового дослідження на тему: «Адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом

загального користування в Україні: питання теорії і практики» є абсолютно обґрунтованою.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається з основної частини (вступу, п'яти розділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені авторкою. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертанткою висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є правильно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертаційної роботи дозволила авторці повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед міжнародної та зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки авторки, її наукову зрілість.

У вступі визначено актуальність обраної теми дисертаційного дослідження; сформовано зв'язок роботи з науковими програмами, планами,

темами, грантами; розкрито мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; аргументовано наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, визначено шляхи та форми їх упровадження; розкрито апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг роботи.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади дослідження управління залізничним транспортом загального користування в Україні» містить п'ять підрозділів, у яких розкрито методологію та теоретичну сутність управління залізничним транспортом загального користування в Україні.

Розділ 2 «Характеристика адміністративно-правового механізму управління залізничним транспортом загального користування в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких сформовано та проаналізовано механізм реалізації управління залізничним транспортом загального користування в Україні.

Розділ 3 «Система суб'єктів забезпечення управління залізничним транспортом загального користування в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких системно та окремо визначено правове становище суб'єктів забезпечення управління залізничним транспортом загального користування в Україні.

Розділ 4 «Напрямки здійснення контролю у сфері управління залізничним транспортом загального користування в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких сформовано види та особливості контролю у сфері управління залізничним транспортом загального користування.

Розділ 5 «Пріоритетні напрямки побудови нової моделі управління залізничним транспортом загального користування в Україні» складається з двох підрозділів, у яких на основі аналізу проблем національної системи правового регулювання та міжнародних стандартів, сформовано новітні шляхи удосконалення правового регулювання управління залізничним транспортом загального користування в Україні із врахуванням євроінтеграційних процесів.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких на основі аналізу теорії та практики адміністративного права, норм національного та

інтегрованого законодавства, практики діяльності суб'єктів управління, розкрито адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом загального користування в Україні та визначено напрямки побудови нової моделі управління залізничним транспортом загального користування в Україні. Висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення залізничної галузі України.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань є сучасним комплексним дослідженням адміністративно-правового механізму управління залізничним транспортом загального користування в Україні, у якому сформовано питання теорії та практики щодо розвитку транспортної галузі України з позиції адміністративного права. За результатами проведеного аналізу сформовано низку нових теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачкою на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни.

Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, що виникають у сфері формування та реалізації адміністративно-правового механізму управління залізничним транспортом загального користування в Україні. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що визначені в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в:

– науково-дослідній роботі – наукові висновки можуть бути використані для формування теорії управління залізничним транспортом загального користування в Україні;

– законотворчій сфері – напрацювання можуть бути удосконалення правового регулювання управління залізничним транспортом загального користування в Україні із врахуванням євроінтеграційних процесів;

– освітньому процесі – під час підготовки та проведення лекцій, навчальних семінарських та практичних занять для здобувачів вищої освіти.

Отже, дисертаційна робота може виступати теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у сфері функціонування суб'єктів управління залізничним транспортом загального користування в Україні. Висновки та рекомендації, що сформовані авторкою, можуть бути враховані при вдосконаленні чинного національного законодавства.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 22 наукових статтях, з яких 2 статті – в періодичному науковому виданні іншої держави (Республіка Польща), 3 статті – в наукових зарубіжних виданнях, що включені до наукометричних баз Scopus і Web of Science, 17 статей – у фахових періодичних виданнях України, а також у 10 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:

1. Дисертантці необхідно було б посилити характеристику актуальності теми дослідження шляхом наведення статистичних даних з означеної проблематики та репрезентувати результати власного соціологічного дослідження в основному змісті роботи.

2. У підрозділі 1.4 дисертаційного дослідження здобувачкою виділено проблемні питання нормативно-правового забезпечення управління залізничним транспортом загального користування в Україні, серед яких, зокрема, було виділено корупцію та недостатність контролю в управлінні залізничним транспортом. Разом з тим, у дисертаційній роботі відсутні авторські пропозиції щодо подальших шляхів подолання корупції та

встановлення достатнього рівня контролю в управлінні залізничним транспортом України.

3. У дисертаційному дослідженні авторка неодноразово наголошує на необхідності розробки та прийняття нових нормативно-правових актів, а саме закону «Про залізничний транспорт», який повинен визначати чіткі принципи регулювання та управління залізничним транспортом, структуру та функції органів управління, статус Укрзалізниці, засади контролю, вимоги до безпеки та якості послуг, захисту прав пасажирів тощо та закону «Про права та обов'язки користувачів залізничного транспорту». На наш погляд дисертаційне дослідження значно б виграло, якби в додатках до дисертації були надані відповідні проекти таких нормативно-правових актів для подальшого їх впровадження в нормотворчу діяльність органів законодавчої та виконавчої влади.

4. У підрозділі 5.2 «Шляхи удосконалення правового регулювання управління залізничним транспортом загального користування в Україні із врахуванням євроінтеграційних процесів» дисертанткою наголошується на тому, що нині фактично сервіс надання залізничних транспортних послуг є недосконалим, що спричинено, в тому числі поведінкою самих пасажирів, що зумовлює порушення правил користування засобами залізничного транспорту. Вважаємо, що дисертантці слід було більше уваги зосередити на питаннях нормативно-правових аспектів вдосконалення сервісних залізничних послуг, як складової управління залізничним транспортом.

5. З огляду на складну та розгалужену систему суб'єктів управління залізничним транспортом, про що неодноразово вказується в дисертаційному дослідженні, дискусійною виглядає позиція дисертантки щодо необхідності створення Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері транспорту, як незалежного органу, що відповідає б за регулювання залізничного сектору шляхом здійснення контролю за тарифною політикою, виконання правил безпеки та якості надання залізничних послуг, додержання вимог щодо фінансової стійкості.

Разом з тим, вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи.

7. Загальні висновки

Теоретичні результати й наукові положення, які містяться дисертаційній роботі Зайкіної Ганни Миколаївни на тему: «Адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом загального користування в Україні: питання теорії і практики», характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад авторки в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Реферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

Основні висновки та положення роботи сформульовані авторкою особисто, на основі власних досліджень та практичного досвіду роботи. Матеріал дослідження викладено комплексно, логічно правильно та послідовно, що дозволило здобувачці розкрити зміст обраної теми дослідження та у повному обсязі вирішити поставлені задачі. Авторкою дотримано норми законодавства про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Отже, дисертаційне дослідження Зайкіної Ганни Миколаївни на тему: «Адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом

загального користування в Україні: питання теорії і практики» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є актуальною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані висновки, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, теоретичним рівнем і практичною цінністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам МОН України щодо дисертацій поданих на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук та п.п. 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, а його авторка – Зайкіна Ганна Миколаївна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

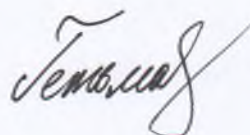
Офіційний опонент –

головний учений секретар

Національної академії правових наук України,

доктор юридичних наук, професор,

член-кореспондент НАПрН України

Євген ГЕТЬМАН

Євгена Гетьмана засвідчую:

прізвище

Гетьман
 Начальник ВК Гетьман
 Гетьман